

Formålet med pilotprojekterne var, at styregrupperne på baggrund af undersøgelser og lokal debat skulle drøfte, hvordan en nationalpark kunne se ud i deres område og derefter udarbejde en vision med en plan for afgrænsning og indhold af en nationalpark.

Styregruppernes arbejde skulle tage udgangspunkt i, at en nationalpark måtte forventes at udvikles over et længere tidsrum, f.eks. 20-30 år, og at udviklingen i alt det væsentlige skulle baseres på frivillighed og lokal tilslutning. Der blev lagt vægt på, at pilotprojekterne skulle pege på løsninger, der afgørende ville styrke naturen og dens muligheder for udvikling, som ville styrke varetagelsen af de kulturhistoriske værdier, og som kunne fremme befolkningens muligheder for at opleve naturen.

Pilotprojekterne fik endvidere ansvar for at gennemføre en række undersøgelser, der kvalitetsmæssigt kunne udgøre et fyldestgørende grundlag for selve pilotprojektarbejdet, og dermed også kunne indgå i grundlaget for en evt. senere beslutning om etablering af nationalparker af en kvalitet, der også internationalt var overbevisende.

Pilotprojekterne er gennemført i dialog med lokalbefolkningen og med en bred vifte af metoder til borgerinddragelse. De gennemgående aktiviteter har omfattet åbne arrangementer og borgermøder og et antal arbejdsgrupper, som over en møderække har haft til opgave at komme med forslag til bl.a. målsætninger og handlingsplaner.

2.2 Den Nationale Følgegruppe

I februar 2004 nedsatte miljøministeren en bredt sammensat national følgegruppe, som fulgte og støttede arbejdet i pilotprojekterne, og som afleverede sine anbefalinger til ministeren i marts 2006.

Følgegruppen har i sin rapport anbefalet, at der etableres nationalparker med en styrkelse af naturen som det vigtigste formål.

Følgegruppen har givet forslag til, hvordan eksisterende støtte- og tilskudsordninger kan målrettes, så de kan bidrage til udvikling og drift af nationalparker. Der er desuden stillet forslag om en række nye ordninger inden for natur, kultur, friluftsliv og samarbejde og peget på en række andre instrumenter og virkemidler til etablering og udvikling af nationalparker, herunder jordfordeling, statslige arealerhvervelser og rejnsning af frednings-sager.

Det fremgår af rapporten, at følgegruppen har undersøgt en række udenlandske nationalparker for at videregive internationale erfaringer og eksempler til pilotprojekterne. Der har været indsamlet oplysninger om lovgivning og forvaltningsmodeller for 5 udvalgte

lande (England, Holland, Skotland, Sverige og Tyskland).

Efter en gennemgang og evaluering af pilotprojekternes rapporter har følgegruppen vurderet, at rapporterne er meget velgennemarbejdede og giver en grundig belysning af de forskellige aspekter i forbindelse med etablering af nationalparker.

Endelig har følgegruppen givet anbefalinger med hensyn til formålet med at oprette nationalparker, procedure og kriterier for udpegning og etablering af nationalparker og modeller for deres forvaltnings- og lovgivningsmæssige rammer. Følgegruppen har i den forbindelse lagt vægt på, at etablering af nationalparker forudsætter bred lokal opbakning, og at udviklingen af nationalparker skal være baseret på et hovedprincip om frivillighed, og at evt. tvangsmæssige restriktioner skal ske mod fuld kompensation.

2.3 Ministerens redegørelse til Folketinget

Miljøministeren afgav i maj 2006 en redegørelse om nationalparker til Folketinget med regeringens bud på de overordnede emner i det kommende lovforslag om nationalparker og det videre arbejde med nationalparker. Redegørelsen byggede i alt væsentlighed på anbefalingerne fra Den Nationale Følgegruppe. Det fremgår af redegørelsen, at:

- Der udarbejdes en generel lov, som skal fastlægge procedure og kriterier for udpegning af nationalparker, beskrive en model for forvaltningen af nationalparker og indeholde en hjemmel for ministeren til at udstede en bekendtgørelse med fastsættelse af de retlige og planlægningsmæssige rammer for udvikling af den enkelte nationalpark.
- Hovedformålet med etablering af nationalparker er at styrke og udvikle naturen, herunder ved etablering af større og sammenhængende naturområder og landskaber, ligesom der er store muligheder for at tilgodese en række andre formål inden for f.eks. friluftsliv, kulturhistorie og landdistriktsudvikling.
- Det overordnede kriterium for udpegning af et område til nationalpark skal være, at området har national og/eller international betydning på grund af dets enestående naturmæssige og landskabelige værdier.
- Forslag til nationalpark med angivelse af præcis områdeafgrænsning, vision, formål og rammer for planlægning af området og forvaltnings- og administrative forhold udsendes til offentlig debat på mindst 4 måneder, og etableringen af nationalparker skal bygge på bred lokal opbakning.